

Dorota Calkiewicz

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

ORCID: 0000-0002-2022-1797

dorota.calkiewicz@uwm.edu.pl

Podmiot posiadający interes prawny jako uczestnik postępowania sądowoadministracyjnego na podstawie art. 33 § 2 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi w orzecznictwie sądowoadministracyjnym

I.

Zgodnie z art. 184 Konstytucji RP z 1997 r.¹ działalność administracji publicznej podlega kontroli sądowej. Aktualnie kontrola ta sprawowana przez sądy administracyjne jest regulowana przepisami ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi² i ustawy Prawo o ustroju sądów administracyjnych³.

W literaturze podkreśla się, że kontrola sądowa stanowi główną gwarancję poszanowania praw jednostki w sferze objętej działalnością administracji⁴. Musi ona jednak odpowiadać określonym wymaganiom łączącym się z pojęciem „prawa do sprawiedliwego procesu sądowego”, które jest definiowane jako „prawo każdej jednostki ludzkiej do korzystania z ochrony swych praw podmiotowych na drodze postępowania sądowego, w którym przestrzegane są odpowiednie gwarancje proceduralne”⁵.

¹ Przepis ten stanowi, że kontrolę działalności administracji publicznej sprawują sądy administracyjne w zakresie określonym w ustawie.

² Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 953 z późn. zm.), dalej jako p.p.s.a.

³ Ustawa z dnia 25 lipca 2002 r. Prawo o ustroju sądów administracyjnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1267).

⁴ Z. Kmiecik, *Ogólne zasady prawa i postępowania administracyjnego*, Warszawa 2000, s. 195.

⁵ Zob. A. Zieliński, *Postępowanie przed NSA w świetle „prawa do sprawiedliwego procesu sądowego”*, „Państwo i Prawo” 1992, nr 7, s. 15.

Do sądowej kontroli administracji publicznej w polskim prawie odnosi się również art. 45 ust. 1 oraz art. 77 ust. 2 Konstytucji RP. Zgodnie z pierwszym przepisem każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Określono w nim prawo do sądu, które jest fundamentalnym prawem obywateli, stanowiącym gwarancję ochrony pozostałych wolności i praw obywatelskich⁶. Zdaniem Wojciecha Jakimowicza treścią prawa do sądu jest „możliwość zainicjowania przez jednostkę określonego postępowania sądowego w sytuacji naruszenia jej chronionych praw”⁷.

Prawo do sądu wynika również z art. 77 ust. 2 Konstytucji RP, który stanowi, że ustawa nie może nikomu zamykać drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw.

Na prawo do sądu, będące jednym z podstawowych praw człowieka, składają się trzy uprawnienia szczegółowe: 1) prawo dostępu do sądu, czyli do uruchomienia postępowania prawnego przed organem, który odpowiada kryteriom wymaganym od sądu w demokratycznych społeczeństwach i uczestniczenia w tym postępowaniu przez osoby, których interesów postępowanie dotyczy; 2) prawo do korzystania z rzetelnej procedury sądowej, czyli takiej, która zapewnia realizację zasady sprawiedliwości i jawności, w tym umożliwia także obronę swoich praw przez uczestników postępowania sądowego zgodnie z koncepcją „równości broni” stron procesowych; 3) prawo do uzyskania wyroku sądowego, tzn. prawidłowego i wiążącego rozstrzygnięcia sprawy przez sąd, które w razie potrzeby może być szybko i skutecznie wyegzekwowane⁸.

Prawo do sądu, zarówno w sprawach cywilnych, karnych, jak i administracyjnych, ma charakter materialny, bowiem wynika z założenia, że ochrony praw podmiotowych dochodzi się bezpośrednio w oparciu o roszczenia wynikające z tych praw. Prawo do sądu gwarantuje realizację tych praw, a odwoływanie się do niego ma charakter subsydiarny względem poszczególnych praw podmiotowych. Prawo do sądu może być realizowane w sytuacji, gdy wnoszący o sądową ochronę uprawdopodobni, że posiada interes prawny, którego ochrony się domaga. Natomiast brak interesu prawnego u podmiotu będzie oznaczał brak prawa do sądu⁹. Pogląd ten znalazł potwierdzenie w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, który uznał, że prawo do

⁶ P. Przybysz, *Prawo do sądu w sprawach administracyjnych*, [w:] E. Knosala, A. Matan, G. Łaszczycza (red.), *Prawo administracyjne w okresie transformacji ustrojowej*, Kraków 1999, s. 348.

⁷ W. Jakimowicz, *Publiczne prawa podmiotowe*, Kraków 2002, s. 412.

⁸ A. Zieliński, *Prawo do sądu a struktura sądownictwa*, „Państwo i Prawo” 2003, nr 4, s. 20; podobnie: J. Chlebny, *Sądowa kontrola administracji w świetle rekomendacji Rady Europy*, „Państwo i Prawo” 2005, nr 12, s. 24.

⁹ W. Jakimowicz, op. cit., s. 414; por. także: J. Zimmermann, *Prawo do sądu w prawie administracyjnym*, „Ruch Prawniczy Ekonomiczny i Społeczny” 2006, z. 2, s. 313.

sądu oznacza materialną, rzeczywistą możliwość poszukiwania ochrony sądowej, a nie tylko formalną dostępność drogi sądowej¹⁰.

Zatem prawo do sądu, w tym również do sądu administracyjnego, jest konstruowane wokół pojęcia interesu prawnego jednostki. Z art. 50 p.p.s.a. wynika bowiem, że skargę może wnieść każdy, kto ma w tym interes prawny. Oznacza to, że aby podmiot mógł uruchomić sądową kontrolę, musi istnieć związek między działaniem administracji a interesem prawnym tego podmiotu. W literaturze podkreśla się, że o tym, czy konkretny podmiot w danej sprawie posiada chroniony interes prawny, decyduje przepis prawa, przede wszystkim materialnego, choć mogą to być również przepisy procesowe lub ustrojowe¹¹.

W postępowaniu sądowoadministracyjnym, poza skarżącym i organem, którego działanie, bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania jest przedmiotem skargi, mogą brać udział także inne podmioty, tj. uczestnicy postępowania na prawach strony. I tak z art. 33 § 1 p.p.s.a. wynika, że osoba, która brała udział w postępowaniu administracyjnym, a nie wniosła skargi, jeżeli wynik postępowania sądowego dotyczy jej interesu prawnego, jest uczestnikiem tego postępowania na prawach strony. Z kolei art. 33 § 1a p.p.s.a. stanowi, że jeżeli przepis szczególny przewiduje, iż strony postępowania przed organem administracji publicznej są zawiadamiane o aktach lub innych czynnościach tego organu przez obwieszczenie lub w inny sposób publicznego ogłaszania, osoba, która brała udział w postępowaniu i nie wniosła skargi, a wynik postępowania sądowego dotyczy jej interesu prawnego, jest uczestnikiem tego postępowania na prawach strony, jeżeli przed rozpoczęciem rozprawy złoży wniosek o przystąpienie do postępowania. Natomiast na podstawie art. 33 § 2 p.p.s.a. udział w charakterze uczestnika może zgłosić również osoba, która nie brała udziału w postępowaniu administracyjnym, jeżeli wynik tego postępowania dotyczy jej interesu prawnego, a także organizacja społeczna, o której mowa w art. 25 § 4, w sprawach innych osób, jeżeli sprawa dotyczy zakresu jej statutowej działalności.

Zgodnie z art. 12 p.p.s.a. uczestników postępowania traktuje się tak jak strony. Jeżeli zatem z przepisów p.p.s.a. wynika, że określone uprawnienie procesowe przysługuje stronie, to przysługuje ono również uczestnikom postępowania¹². Tym samym „ustawodawca zrównał pozycję procesową podmiotów wiodących przed sądem administracyjnym spór o legalność zaskarżonego

¹⁰ Uchwała TK z 25 stycznia 1995 r., sygn. akt W 14/94, OTK 1995, Nr 1, poz. 19.

¹¹ A. Kabat, [w:] B. Dauter, A. Kabat, M. Niezgódka-Medek, *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*, 2024, Lex, komentarz do art. 50; podobnie: B. Adamiak, [w:] B. Adamiak, J. Borkowski, *Postępowanie administracyjne i sądowoadministracyjne*, Warszawa 2007, s. 424–425.

¹² Przykładowo uczestnik postępowania może zgłosić wniosek o skierowanie sprawy do rozpoznania w trybie uproszczonym (art. 119 pkt 2 p.p.s.a.), wnieść skargę kasacyjną (art. 173 § 2 p.p.s.a.) czy złożyć wniosek o przyznanie prawa pomocy (art. 243 § 1 p.p.s.a.).

aktu lub czynności (stron *sensu stricto*) z pozostałymi uczestnikami postępowania sądowoadministracyjnego”¹³. W niektórych jednak przepisach ustawodawca wprost różnicuje uprawnienia procesowe podmiotów, np. tylko skarżący może cofnąć wniesioną skargę (art. 60 p.p.s.a.), tylko skarżący może złożyć wniosek o wstrzymanie wykonania zaskarżonego aktu lub czynności (art. 61 § 3 p.p.s.a.) czy tylko skarżącemu należy się zwrot kosztów postępowania przed sądem pierwszej instancji (art. 200–202 p.p.s.a.).

Różny jest jednak sposób dopuszczenia uczestników do udziału w postępowaniu. W stosunku do uczestników na prawach strony, którzy brali udział w postępowaniu administracyjnym, odbywa się to albo z mocy prawa (art. 33 § 1 p.p.s.a.), albo w przypadkach opisanych w art. 33 § 1a p.p.s.a. na ich wniosek. Z kolei wobec pozostałych uczestników, wcześniej niebiorących udziału w postępowaniu administracyjnym – na wniosek¹⁴. Uczestnikom na prawach strony, wymienionym w § 1, udział w postępowaniu przed sądem administracyjnym przysługuje z mocy prawa z chwilą wszczęcia takiego postępowania. Ich udział określa się jako obligatoryjny, w przeciwieństwie do fakultatywnego udziału pozostałych uczestników¹⁵. Fakultatywność tych uczestników postępowania oznacza, że nie jest konieczny ich udział w postępowaniu sądowoadministracyjnym, aby postępowanie to mogło być prowadzone¹⁶.

W niniejszym artykule zostanie przedstawiony (na tle orzecznictwa) uczestnik postępowania określony w art. 33 § 2 p.p.s.a., czyli podmiot, który nie brał udziału w postępowaniu administracyjnym, ale powołuje się na swój interes prawny i domaga się dopuszczenia go do udziału w postępowaniu sądowoadministracyjnym, wszczętym w wyniku skargi wniesionej np. przez inną stronę postępowania administracyjnego, prokuratora czy Rzecznika Praw Obywatelskich. Przedstawione rozważania odnoszą się przede wszystkim do wymogów, jakie musi spełniać podmiot, aby stać się uczestnikiem postępowania w trybie powyższego przepisu. Analizie zostaną również poddane rozbieżności pojawiające się w orzecznictwie sądowoadministracyjnym, dotyczące interpretacji przepisu art. 33 § 2 p.p.s.a., w szczególności odnoszące się do rozumienia pojęcia „postępowanie administracyjne” użytego w tym przepisie. W artykule posłużono się metodą dogmatycznoprawną, której głównym celem jest analiza i interpretacja przepisów prawa, orzecznictwa oraz przegląd literatury przedmiotu.

¹³ J.P. Tarno, *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*, 2011, Lex, komentarz do art. 12.

¹⁴ Por. M. Niezgódka-Medek, [w:] B. Dauter, A. Kabat, M. Niezgódka-Medek, op. cit., komentarz do art. 33.

¹⁵ Wyrok NSA z 4 kwietnia 2017 r., sygn. akt II OSK 1956/15, CBOSA.

¹⁶ A. Nędzarek, *Znaczenie udziału organizacji społecznej w postępowaniu przed sądem administracyjnym w sprawach dotyczących interesów prawnych innych osób*, „Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego” 2014, nr 4, s. 38.

II.

W literaturze wskazuje się na to, że na podstawie art. 33 § 2 p.p.s.a. uczestnikiem postępowania sądowoadministracyjnego może stać się podmiot, któremu w postępowaniu zakończonym wydaniem zaskarżonego aktu przysługiwała legitymacja materialnoprawna, ale który w tym postępowaniu nie brał udziału, bo tylko w takiej sytuacji wynik postępowania sądowoadministracyjnego może dotyczyć jego interesu prawnego¹⁷. Również Wojciech Chróścielewski zwraca uwagę, że udział w postępowaniu w charakterze uczestnika, na podstawie powyższego przepisu, może zgłosić osoba, która została pominięta jako strona w postępowaniu administracyjnym, mimo że postępowanie dotyczyło jej interesu prawnego, i albo nie chciała złożyć wniosku o wznowienie postępowania administracyjnego, albo bezskutecznie upłynął termin do wystąpienia z takim wnioskiem¹⁸.

Podmiot, który domaga się dopuszczenia go do udziału w postępowaniu sądowoadministracyjnym na podstawie art. 33 § 2 p.p.s.a., musi oczywiście złożyć stosowny wniosek do sądu. Z orzecznictwa sądowoadministracyjnego wynika, że tylko w takim wypadku sąd może orzec o dopuszczeniu konkretnego podmiotu do udziału w postępowaniu w charakterze uczestnika. Natomiast gdyby konkretne osoby swojego udziału w postępowaniu sądowym nie zgłosiły, to bezzasadny będzie zarzut, że sąd pominął te osoby, nawet jeżeli przysługiwał im status strony w rozumieniu art. 28 Kodeksu postępowania administracyjnego w postępowaniu administracyjnym, w sytuacji gdy w tym postępowaniu nie brały udziału¹⁹. Nie wystarczy zatem sam fakt, że wynik postępowania dotyczy interesu prawnego podmiotu, ale konieczne jest zgłoszenie swojego udziału²⁰.

Termin na wstąpienie do sprawy w charakterze uczestnika na podstawie art. 33 § 2 p.p.s.a. nie został określony w przepisach p.p.s.a. Oznacza to, że wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu zainteresowany podmiot może złożyć w dowolnym czasie, w każdym stadium postępowania, a zatem zarówno w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, jak i w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi kasacyjnej, jednak tylko do momentu

¹⁷ M. Romańska, [w:] T Woś (red.), *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*, 2016, Lex, komentarz do art. 33.

¹⁸ W. Chróścielewski, *Strony i uczestnicy postępowania sądowoadministracyjnego*, „Państwo i Prawo” 2004, nr 9, s. 38.

¹⁹ Wyrok NSA z 30 stycznia 2020 r., sygn. akt I OSK 4051/18, CBOSA; wyrok WSA w Krakowie z 23 października 2020 r., sygn. akt III SA/Kr 293/19, CBOSA; postanowienie NSA z 5 września 2018 r., sygn. akt II OSK 2272/18, CBOSA.

²⁰ Wyrok WSA w Krakowie z 8 listopada 2017 r., sygn. akt II SA/Kr 1034/17, CBOSA; wyrok WSA w Warszawie z 28 listopada 2018 r., sygn. akt VII SA/Wa 2331/18, CBOSA; postanowienie WSA w Szczecinie z 10 marca 2021 r., sygn. akt I SA/Sz 84/21, CBOSA.

prawomocnego zakończenia postępowania²¹. Co ważne, etap postępowania, na jakim wniosek ten zostanie zgłoszony, przesądza o zakresie czynności, jakie może podejmować podmiot zgłaszający się w roli uczestnika postępowania w przypadku dopuszczenia go przez sąd do udziału w sprawie²². Jeżeli chęć udziału w postępowaniu zostanie zgłoszona dopiero w postępowaniu przed Naczelnym Sądem Administracyjnym, to uczestnik będzie miał jedynie możliwość ustosunkowania się do skargi kasacyjnej.

W orzecznictwie podkreśla się, że jeżeli w toku postępowania sądowoadministracyjnego pojawiają się podmioty, których interesu prawnego dotyczy wynik postępowania sądowego, to sąd pierwszej instancji, po rozważeniu okoliczności sprawy, może dodatkowo skorzystać z kompetencji do zawiadomienia tych podmiotów o treści art. 33 § 2 p.p.s.a., a nawet odroczyć rozprawę, jeśli konieczność tego rodzaju zawiadomienia ujawni się w jej toku (art. 110 w zw. z art. 33 § 2 p.p.s.a.)²³.

Odroczenie rozprawy, o którym mowa w art. 110 p.p.s.a., jest konsekwencją uznania przez sąd, że zachodzi potrzeba zawiadomienia o toczącym się postępowaniu sądowym osób, które dotychczas nie brały udziału w sprawie w charakterze stron. Z wnioskiem o zawiadomienie o toczącym się postępowaniu sądowym może także wystąpić strona postępowania, która uważa, że powinno się zawiadomić jeszcze inne podmioty posiadające interes prawny w rozpatrywanej sprawie. Takie zawiadomienie o toczącym się postępowaniu ma umożliwić pominiętej stronie zgłoszenie udziału w postępowaniu sądowym na podstawie art. 33 § 2 p.p.s.a. Skorzystanie z tej możliwości zależy jednak od oceny sądu. W sytuacji gdy strona zawiadomiona nie zgłosi swojego udziału w postępowaniu, sąd rozpoznaje skargę bez jej udziału. W orzecznictwie zauważa się, że zarówno gdy sąd nie skorzysta z art. 110 p.p.s.a. i nie odroczy rozprawy w celu zawiadomienia podmiotu o toczącym się postępowaniu, jak i wtedy gdy strona zawiadomiona nie zgłosiła udziału w postępowaniu sądowym, nie można mówić o pozbawieniu strony możliwości obrony swych praw w rozumieniu art. 183 § 2 pkt 5 p.p.s.a.²⁴

²¹ Por. postanowienie NSA z 13 sierpnia 2024 r., sygn. akt II OZ 410/24, CBOSA; wyrok NSA z 18 lipca 2024 r., sygn. akt II GZ 313/24, CBOSA; wyrok NSA z 21 marca 2024 r., sygn. akt II OSK 1640/21, CBOSA; postanowienie NSA z 29 września 2022 r., sygn. akt II OZ 548/22, CBOSA; wyrok NSA z 30 listopada 2012 r., sygn. akt I OSK 2032/12, CBOSA; także: J. Drachal, M. Jagielska, M. Cherka, [w:] R. Hauser, M. Wierzbowski (red.), *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*, Warszawa 2019, s. 245; M. Romańska, [w:] T. Woś. (red.), op. cit., komentarz do art. 33.

²² Postanowienie NSA z 27 czerwca 2017 r., sygn. akt II GZ 466/17, CBOSA; wyrok NSA z 30 listopada 2012 r., sygn. akt I OSK 2032/12, CBOSA.

²³ Wyroki NSA: z 21 marca 2024 r., sygn. akt II OSK 1640/21, CBOSA; z 11 kwietnia 2019 r., sygn. akt II OSK 1355/17, CBOSA; z 12 stycznia 2006 r., sygn. akt II OSK 787/05, ONSAiWSA, poz. 86.

²⁴ Wyrok NSA z 12 stycznia 2006 r., sygn. akt II OSK 787/05, ONSAiWSA, poz. 86.

W pewnych sytuacjach może jednak zająć wymóg odroczenia rozprawy na podstawie art. 110 p.p.s.a. i zawiadomienia podmiotów, których interesu prawnego dotyczy dane postępowanie sądowe, w celu umożliwienia im złożenia wniosku w trybie art. 33 § 2 p.p.s.a. Jeżeli bowiem z akt administracyjnych wynika, że podmiotowi został przyznany status stron postępowania administracyjnego, ale został w nim pominięty na skutek błędnych doręczeń decyzji w pierwszej i drugiej instancji, to rolą wojewódzkiego sądu administracyjnego jest podjęcie takich czynności, które umożliwią mu udział w postępowaniu sądowym. Rozróżnić bowiem należy przypadki, gdy sąd administracyjny nie ma wiedzy o stronach wadliwie pominiętych w postępowaniu administracyjnym i nie może wówczas ich zawiadomić o toczącym się postępowaniu sądowym oraz przypadki, gdy taką wiedzę posiada i może podjąć czynności zapobiegające sytuacjom kwalifikującym postępowanie sądowe jako nieważne (art. 183 § 2 pkt 5 p.p.s.a.) lub wywołującym potrzebę jego wznowienia na podstawie art. 271 pkt 2 p.p.s.a.²⁵

Podobnie w wyroku z 2 grudnia 2015 r. Naczelny Sąd Administracyjny uznał, że w sytuacji gdy zaskarżone orzeczenie organu administracji i wynik postępowania sądowego dotyczy bezpośrednio interesu prawnego osoby, która – będąc adresatem decyzji wydanej w postępowaniu głównym – została pominięta w postępowaniu nadzwyczajnym dotyczącym tej decyzji, to konieczne jest umożliwienie jej wzięcia udziału w postępowaniu sądowym, celem wykorzystania środków procesowych gwarantujących ochronę przysługujących jej praw. W takim przypadku zastosowanie powinien znaleźć art. 110 p.p.s.a., przewidujący obowiązek odroczenia rozprawy, jeżeli sąd postanowi zawiadomić o toczącym się postępowaniu sądowym osoby, które dotychczas nie brały udziału w charakterze stron. W przeciwnym razie, w sytuacji gdyby zapadł wyrok sądu pierwszej instancji niekorzystny dla takiej osoby, nie miałaby ona możliwości jego zaskarżenia, natomiast organ administracji musiałby przeprowadzić postępowanie według oceny i wskazań sądu, będąc związany nimi na mocy art. 153 p.p.s.a. Niezawiadomienie o toczącym się postępowaniu pozbawia taką osobę możliwości zgłoszenia udziału w charakterze uczestnika na podstawie art. 33 § 2 p.p.s.a., celem obrony przysługujących jej praw²⁶.

Istotne jest również, aby wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu złożył sam podmiot posiadający interes prawny; nie może tego zrobić w jego imieniu inny uczestnik postępowania. Wniosek złożony w trybie art. 33 § 2 p.p.s.a. nie jest wnioskiem w rozumieniu art. 63 p.p.s.a., gdyż nie wszczyła postępowania sądowoadministracyjnego, a jedynie postępowanie incydentalne w tzw. postępowaniu głównym i nie jest możliwe odpowiednie stosowanie do niego przepisów o skardze w oparciu o art. 64 § 3 p.p.s.a. Z tej

²⁵ Por. wyrok NSA z 28 czerwca 2018 r., sygn. akt II OSK 111/18, CBOSA.

²⁶ Wyrok NSA z 2 grudnia 2015 r., sygn. akt II OSK 842/14, CBOSA.

przyczyny nie ma podstaw do odrzucenia wniosku o dopuszczenie do udziału w sprawie w charakterze uczestnika postępowania na podstawie art. 58 § 1 pkt 6 p.p.s.a. w zw. z art. 64 § 3 p.p.s.a.²⁷

Wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu powinien spełniać wymagania, które zostały określone w art. 46 i art. 47 p.p.s.a. Ponadto wnioskodawca powinien w nim wykazać, że spełnia przesłanki o których mowa w art. 33 § 2 p.p.s.a., tzn. przedstawić dowody i argumenty, które przemawiają za tym, że wynik postępowania przed sądem administracyjnym będzie dotyczył jego interesu prawnego²⁸. Również wykazanie interesu prawnego spoczywa na osobie, która domaga się dopuszczenia jej do udziału w postępowaniu²⁹.

III.

Do uzyskania statusu uczestnika postępowania w przypadku uregulowanym w art. 33 § 2 nie wystarczy jednak samo tylko zgłoszenie zamiaru uczestniczenia w postępowaniu na prawach strony. O dopuszczeniu konkretnego podmiotu do udziału w postępowaniu w charakterze uczestnika rozstrzyga w drodze postanowienia sąd administracyjny³⁰. Podobnie w orzecznictwie wskazuje się na to, że uczestnikiem postępowania sądowoadministracyjnego może być również osoba, która nie brała udziału w postępowaniu administracyjnym, jeżeli wynik tego postępowania dotyczy jej interesu prawnego, jednakże tylko w sytuacji, gdy złożyła wniosek do sądu o dopuszczenie jej do udziału w sprawie w takim charakterze, a sąd jej wniosek uwzględnił³¹. Powodem wydania postanowienia o odmowie dopuszczenia do udziału w sprawie w charakterze uczestnika postępowania na podstawie art. 33 § 2 p.p.s.a. może być zatem brak legitymacji procesowej osoby składającej taki wniosek³², jak również uchybienie terminu, w którym wniosek o dopuszczenie do udziału w sprawie może zostać złożony.

Zasadniczą zatem przesłanką dopuszczenia konkretnej osoby do postępowania sądowego jest ustalenie, czy posiada ona interes prawny, na który

²⁷ Postanowienia NSA: z 29 maja 2018 r., sygn. akt II OZ 487/18, CBOSA; z 27 czerwca 2017 r., sygn. akt II GZ 466/17, CBOSA; z 29 czerwca 2017 r., sygn. akt II GZ 480/17, CBOSA.

²⁸ Postanowienia NSA: z 27 marca 2025 r., sygn. akt III OZ 143/25, CBOSA; z 30 października 2024 r., sygn. akt I OZ 683/24, CBOSA; z 4 lipca 2023 r., sygn. akt II OSK 1157/22, CBOSA; z 4 lipca 2017 r., sygn. akt II OZ 704/17, CBOSA; z 19 czerwca 2012 r., sygn. akt II OZ 486/12, CBOSA.

²⁹ Postanowienie NSA z 16 stycznia 2008 r., sygn. akt I OZ 1010/07, CBOSA.

³⁰ Por. M. Romańska, [w:] T. Woś (red.), op. cit., komentarz do art. 33.

³¹ Postanowienia NSA: z 18 stycznia 2013 r., sygn. akt I OZ 990/12, CBOSA; z 18 listopada 2009 r., sygn. akt I OZ 1060/09, CBOSA.

³² Postanowienie NSA z 29 maja 2018 r., sygn. akt II OZ 487/18, CBOSA.

mogłoby oddziaływać orzeczenie zapadłe w postępowaniu, do którego zgłasza się jako uczestnik. O tym, czy podmiot ubiegający się o udział w postępowaniu sądowoadministracyjnym ma interes prawny w danej sprawie, decyduje norma prawa materialnego, na której oparto zaskarżony akt administracyjny, i z której podmiot legitymujący się tym interesem może wywodzić swoje uprawnienia. Jeżeli natomiast akt stosowania danej normy nie wywiera bezpośredniego wpływu na sferę sytuacji prawnej danego podmiotu, wówczas nie można mówić o interesie prawnym strony, a więc także o statusie strony w postępowaniu, w którym dochodzi do konkretyzacji danej normy prawnej³³.

W literaturze podkreśla się, że interes prawny to taki interes, który „został wzięty przez prawo w ochronę polegającą na możliwości żądania od organu administracji podjęcia określonych czynności mających na celu zrealizowanie interesu lub usunięcie zaistniałego zagrożenia. Pojęcie interesu prawnego określa relacje między oczekiwaniami jakiegoś podmiotu w stosunku do organów stosujących prawo a kompetencjami tych organów i możliwościami, jakimi one dysponują wobec danego podmiotu”³⁴. Interes prawny odnosi się do szeroko rozumianych stosunków prawnych jednostki i może on uzasadniać zarówno potrzebę obrony przed naruszeniem określonej sfery prawnej podmiotu, jak również wspierać dążenie do uzyskania korzystniejszej sytuacji prawnej³⁵.

Podobnie w orzecznictwie podnosi się, że interes prawny to taki, który jest chroniony przez prawo. Aby interes prawny mógł być zaspokojony, musi być on interesem osobistym, własnym, indywidualnym, znajdującym swoją podstawę w konkretnym przepisie prawa materialnego oraz potwierdzenie w okolicznościach faktycznych³⁶. Stwierdzenie istnienia interesu prawnego wymaga ustalenia związku o charakterze materialnoprawnym między obowiązującą normą prawa a sytuacją prawną konkretnego podmiotu prawa, polegającego na tym, że akt stosowania tej normy może mieć wpływ na sytuację prawną tego podmiotu w zakresie prawa materialnego. Od tak pojmowanego interesu prawnego należy odróżnić interes faktyczny, czyli sytuację, w której dany podmiot jest wprawdzie bezpośrednio zainteresowany rozstrzygnięciem sprawy administracyjnej, jednak nie może tego zainteresowania poprzeć przepisami prawa, które mogą stanowić podstawę skierowanego żądania w zakresie podjęcia stosownych czynności przez organ administracji³⁷.

³³ Postanowienie NSA z 10 listopada 2017 r., sygn. akt I FPS 2/17, CBOSA.

³⁴ J. Zimmermann, *Konstrukcja interesu prawnego w sferze działań Naczelnego Sądu Administracyjnego*, [w:] H. Olszewski, B. Popowska (red.), *Gospodarka – administracja – samorząd*, Poznań 1997, s. 609.

³⁵ W. Jakimowicz, op. cit., s. 133; szerzej: D. Calkiewicz, *Interes prawny jako podstawa legitymacji procesowej strony w postępowaniu administracyjnym*, „Studia Prawnoustrojowe” 2011, nr 13, s. 83–90.

³⁶ Postanowienie NSA z 22 sierpnia 2012 r., sygn. akt II GZ 271/12, CBOSA.

³⁷ Postanowienie NSA z 3 września 2014 r., sygn. akt II OZ 783/14, CBOSA.

Przymiot uczestnika postępowania, o którym mowa w art. 33 § 2 p.p.s.a., daje zatem dopiero norma o charakterze materialnoprawnym, bezpośrednio legitymująca określony podmiot do uczestniczenia w postępowaniu administracyjnym czy legitymująca go do wniesienia skargi do sądu administracyjnego³⁸. Nie można natomiast stać się uczestnikiem postępowania sądowoadministracyjnego wyłącznie na podstawie stosunków prawnych z innymi podmiotami, np. na podstawie umów cywilnoprawnych z właścicielami nieruchomości objętych ustaleniami kwestionowanej uchwały rady gminy w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego³⁹.

IV.

Interes prawny osoby, która zgłasza swój udział w postępowaniu na podstawie art. 33 § 2 p.p.s.a., musi się odnosić do postępowania administracyjnego⁴⁰. Kwestia interpretacji użytego w tym przepisie pojęcia „postępowanie administracyjne” nie jest jednoznaczna zarówno w orzecznictwie, jak i w literaturze przedmiotu. Z jednej strony przyjmowane jest stanowisko, że dopuszczenie podmiotu do udziału w postępowaniu w charakterze uczestnika może mieć miejsce wyłącznie w tym postępowaniu sądowym, które w wyniku złożenia skargi staje się niejako następstwem postępowania administracyjnego. Użycie przez ustawodawcę pojęcia „postępowanie administracyjne” nawiązuje bowiem do regulacji zawartej w art. 1 Kodeksu postępowania administracyjnego⁴¹, która za „postępowanie administracyjne” uznaje jedynie postępowania enumeratywnie wymienione w tym przepisie. Do tak rozumianego „postępowania administracyjnego” odwołuje się również przepis art. 33 § 2 p.p.s.a., określający przesłanki dopuszczenia do udziału w postępowaniu sądowym. Interes prawny osoby, która zgłasza swój udział w postępowaniu na prawach strony, musi się zatem odnosić do postępowania administracyjnego. Skarga innej osoby, która zainicjowała to postępowanie sądowe, powinna dotyczyć aktu wydanego w postępowaniu administracyjnym⁴².

W orzecznictwie zauważa się ponadto, że poszerzenie przyjętego układu podmiotowego w postępowaniu przed sądem administracyjnym przez

³⁸ Postanowienie NSA z 3 lipca 2012 r., sygn. akt II OZ 563/12, CBOSA.

³⁹ Postanowienie NSA z 9 maja 2008 r., sygn. akt II OZ 416/08, CBOSA.

⁴⁰ Postanowienie NSA z 19 maja 2016 r., sygn. akt II GZ 478/16, CBOSA.

⁴¹ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 572 z późn. zm.).

⁴² Postanowienia NSA: z 16 lipca 2024 r., sygn. akt II OZ 326/24, CBOSA; z 2 lipca 2024 r., sygn. akt II OZ 322/24, CBOSA; z 17 listopada 2021 r., sygn. akt I OZ 425/21, CBOSA; z 18 października 2018 r., sygn. akt II OZ 1018/18, CBOSA; z 16 lutego 2017 r., sygn. akt II OZ 121/17, CBOSA; z 19 maja 2016 r., sygn. akt II GZ 478/16, CBOSA; z 27 marca 2012 r., sygn. akt II OZ 217/12, CBOSA.

przyznanie prawa do udziału w tym postępowaniu innym podmiotom niż skarżący i organ administracji publicznej prowadzi do ingerencji w prawa podmiotowe stron danego postępowania, dlatego jakakolwiek rozszerzająca wykładnia przepisu art. 33 § 2 p.p.s.a. jest niedopuszczalna. Chodzi więc o pojęcie postępowania administracyjnego w wąskim tego słowa znaczeniu, odwołującego się do przyjętej w polskim systemie prawa regulacji opartej na Kodeksie postępowania administracyjnego lub ustawie Ordynacja podatkowa⁴³. Wskazuje się na to, że art. 33 § 2 p.p.s.a. nie może być stosowany w postępowaniu sądowoadministracyjnym przy rozpoznawaniu spraw z innego rodzaju skarg, poza skargami na decyzje administracyjne i postanowienia podejmowane w postępowaniu administracyjnym⁴⁴.

Akcentuje się również, że art. 33 § 2 p.p.s.a. nie ma zastosowania w sprawach ze skarg na akty prawa miejscowego, gdyż ich wydanie nie jest poprzedzone postępowaniem uregulowanym przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego. Naczelny Sąd Administracyjny w postanowieniu z 11 października 2024 r., sygn. akt II OZ 515/24, dotyczącym odmowy dopuszczenia fundacji do udziału w postępowaniu ze skargi na uchwałę rady gminy w przedmiocie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, podkreślił, że procedura związana z uchwalaniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie jest określona przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego, lecz ustawą normującą materię należącą do planowania i zagospodarowania przestrzennego. W sprawie dotyczącej miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie dochodzi do załatwienia sprawy administracyjnej po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Procedura planistyczna jest całkowicie odrębnie uregulowana i nie prowadzi do załatwienia sprawy administracyjnej. Odrębność tego postępowania dotyczy zarówno podjęcia uchwały w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jak i wniesienia do sądu administracyjnego skargi na tę uchwałę na podstawie przepisów ustawy o samorządzie gminnym⁴⁵.

Podobnie w literaturze podnosi się, że krąg osób, które w trybie art. 33 § 2 p.p.s.a. mogą stać się uczestnikami postępowania sądowoadministracyjnego,

⁴³ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 111 z późn. zm.).

⁴⁴ Postanowienia NSA: z 26 marca 2025 r., sygn. akt III OZ 150/25, CBOSA; z 7 lutego 2024 r., sygn. akt III FSK 1217/23, CBOSA; z 3 sierpnia 2022 r., sygn. akt III FSK 614/22, CBOSA; z 5 października 2018 r., sygn. akt I OZ 904/18, CBOSA; z 12 kwietnia 2016 r., sygn. akt II OZ 353/16, CBOSA; z 5 kwietnia 2018 r., sygn. akt II OZ 329/16, CBOSA.

⁴⁵ Postanowienia NSA: z 11 października 2024 r., sygn. akt II OZ 515/24, CBOSA; z 9 października 2024 r., sygn. akt II OSK 1704/23, CBOSA; z 28 czerwca 2023 r., sygn. akt II OZ 376/23, CBOSA; z 28 maja 2021 r., sygn. akt II OSK 2534/20, CBOSA; z 28 września 2017 r., sygn. akt II OZ 1198/17, CBOSA; z 9 maja 2017 r., sygn. akt II OZ 425/17, CBOSA; z 12 kwietnia 2016 r., sygn. akt II OZ 353/16, CBOSA; z 29 stycznia 2014 r., sygn. akt II OZ 64/14, CBOSA.

ogranicza się przede wszystkim do osoby pominiętej w postępowaniu administracyjnym jako strona. Przepis ten nie ma natomiast zastosowania w sytuacji, gdy przedmiotem zaskarżenia jest akt wydany lub czynność podjęta poza postępowaniem jurysdykcyjnym⁴⁶. Określenie „postępowanie administracyjne” użyte w art. 33 § 2 p.p.s.a. należy rozumieć w znaczeniu „postępowanie przed organem administracji publicznej”, w przypadku gdy przepisy normujące to postępowanie przewidują w nim udział stron. Natomiast takiego udziału nie przewidują procedury stanowienia prawa miejscowego. Przy czym warunek wzięcia udziału w postępowaniu administracyjnym spełniają zarówno podmioty, które uczestniczyły w tym postępowaniu w obu instancjach, jak i podmioty, które brały udział tylko w postępowaniu pierwszoinstancyjnym albo tylko w odwoławczym⁴⁷.

Takie stanowisko należy uznać za zasadne, bowiem przepis art. 33 § 2 p.p.s.a. nie przyznaje innej osobie prawa do przystąpienia do postępowania sądowoadministracyjnego, dotyczącego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, wszczętego przez inny podmiot, w sytuacji gdy osoba ta uważa, że wynik tego postępowania może dotyczyć jej interesu prawnego. Podobnie przepis art. 101 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym⁴⁸ nie daje podstawy do dopuszczenia do udziału w postępowaniu sądowym innego podmiotu niż wnoszący skargę na akt prawa miejscowego⁴⁹. Podmioty, których interes prawny lub uprawnienie zostało naruszone uchwałą (zarządzeniem, aktem prawa miejscowego) organu samorządu z zakresu administracji publicznej, mogą jedynie bezpośrednio zaskarżyć taką uchwałę do sądu i na podstawie art. 101 ust. 1 wskazanej ustawy muszą one wykazać naruszenie ich interesu prawnego. Nie wystarczy tylko powołanie się na swój interes prawny w sprawie⁵⁰.

Z drugiej strony podejmowane są orzeczenia, w których przyjmowany jest szerszy zakres użytego w art. 33 p.p.s.a. terminu „postępowanie administracyjne”. Przykładowo w postanowieniu z 6 lipca 2021 r., sygn. akt II GZ 400/20 Naczelny Sąd Administracyjny uznał, że wykładni § 2 art. 33 p.p.s.a. nie można dokonywać wyłącznie w oparciu o literalne jego brzmienie, sprowadzając to pojęcie jedynie do postępowania administracyjnego określonego w art. 1 Kodeksu postępowania administracyjnego. Określenie „postępowanie administracyjne” należy rozumieć szeroko – jako każde postępowanie przed organem administracji publicznej, jeżeli przepisy normujące to postępowanie przewidują w nim udział stron. Ogólne sformułowanie przepisu art. 33 § 2 p.p.s.a. pozwala zatem na przyjęcie, że odnosi się on do wszystkich

⁴⁶ M. Romańska, [w:] T. Woś (red.), op. cit., komentarz do art. 33.

⁴⁷ J.P. Tarno, op. cit., komentarz do art. 33.

⁴⁸ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 1153).

⁴⁹ Por. postanowienie NSA z 19 maja 2016 r., sygn. akt II GZ 479/16, CBOSA.

⁵⁰ Podobnie: NSA w wyroku z 9 czerwca 2017 r., sygn. akt II OSK 2597/15, CBOSA.

rodzajów spraw sądowoadministracyjnych, w których może być wniesiona skarga do sądu administracyjnego, bez względu na to, jaki przejaw działalności administracji publicznej został poddany kontroli⁵¹. Podobnie Naczelny Sąd Administracyjny w postanowieniu z 26 listopada 2020 r., sygn. akt II OSK 1698/20 podkreślił, że w kategorii uczestników, o których mowa w tym przepisie, mieści się również osoba, która nie brała udziału w szeroko rozumianym postępowaniu administracyjnym (postępowaniu przed właściwym organem administracji publicznej), a w konsekwencji nie złożyła także skargi na uchwałę lub zarządzenie organu jednostki samorządu terytorialnego, ale wynik tego postępowania dotyczy jej interesu prawnego⁵².

Także w postanowieniu z 14 czerwca 2013 r. Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził, że z faktu, iż ustawodawca w § 2 art. 33 p.p.s.a. zamieścił zastrzeżenie, że adresatem tego przepisu jest „również osoba, która nie brała udziału w postępowaniu administracyjnym” (co faktycznie poszerza krąg podmiotów), nie można wyprowadzić wniosku, iż przepis ten będzie miał zastosowanie jedynie w sprawach, w których wcześniej przed wniesieniem skargi do sądu było przeprowadzone postępowanie administracyjne jurysdykcyjne (art. 1 pkt 1 i 2 Kodeksu postępowania administracyjnego). Określenie „postępowanie administracyjne” użyte w § 2 art. 33 p.p.s.a. należy zatem rozumieć szeroko, co nie wyklucza zastosowania tego przepisu także w innych sprawach, w których przed wniesieniem skargi do sądu administracyjnego nie było prowadzone postępowanie administracyjne. Z szeroko rozumianego określenia „postępowanie administracyjne” nie można wyłączać postępowania planistycznego, w trakcie którego osoby fizyczne i prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej mogą wnosić uwagi dotyczące projektu planu, mogące spowodować wprowadzenie zmian w projekcie planu miejscowego⁵³.

W literaturze podnosi się również, że za przyjęciem szerokiego rozumienia pojęcia „postępowanie administracyjne” użytego w art. 33 § 2 p.p.s.a. przemawia wzgląd na zapewnienie prawa do sądu możliwie jak najszerszemu kręgowi podmiotów mogących wykazać swój własny interes prawny w dopuszczeniu do procedury kontroli sądowej konkretnego aktu albo czynności z zakresu administracji publicznej⁵⁴. Termin „postępowanie administracyjne” dotyczy zatem wszelkich postępowań administracyjnych poddawanych kontroli sądowej⁵⁵.

⁵¹ Także postanowienia NSA: z 15 kwietnia 2015 r., sygn. akt II OZ 228/15, CBOSA; z 26 kwietnia 2012 r., sygn. akt II OZ 338/12, CBOSA.

⁵² Postanowienie NSA z 26 listopada 2020 r., sygn. akt II OSK 1698/20, CBOSA.

⁵³ Postanowienie NSA z 14 czerwca 2013 r., sygn. akt II OZ 457/13, CBOSA.

⁵⁴ Por. W. Piątek, *Układ podmiotowy postępowania sądowoadministracyjnego. Glosa do postanowienia NSA z dnia 17 lutego 2016 r., II OZ 1270/15*, „Państwo i Prawo” 2017, nr 11, s. 131–137.

⁵⁵ Por. J. Borkowski, *Ustawy o dwuinstancyjnym sądownictwie administracyjnym*, cz. 2, „Monitor Prawniczy” 2003, nr 8, s. 348.

Po rozpatrzeniu wniosku złożonego przez osobę w trybie art. 33 § 2 p.p.s.a. sąd wydaje postanowienie o dopuszczeniu bądź odmowie dopuszczenia jej do udziału w sprawie w charakterze uczestnika. Na postanowienie odmowne przysługuje zażalenie, natomiast postanowienie o dopuszczeniu do udziału w postępowaniu jest niezaskarżalne w drodze zażalenia. Może ono jednak zostać poddane kontroli sądowej na etapie ewentualnej skargi kasacyjnej⁵⁶. Zgodnie bowiem z art. 191 p.p.s.a. Naczelny Sąd Administracyjny, na wniosek strony, rozpoznaje również te postanowienia wojewódzkiego sądu administracyjnego, które nie podlegały zaskarżeniu w drodze zażalenia, a miały wpływ na rozstrzygnięcie sprawy.

V.

Podsumowując, jeżeli podmiot został pominięty w postępowaniu administracyjnym, chociaż ma w sprawie interes prawny, to na podstawie art. 33 § 2 p.p.s.a. może złożyć wniosek o dopuszczenie go do udziału w postępowaniu sądowoadministracyjnym wszczętym przez inny podmiot. Tym samym ustawodawca dopuszcza do udziału w postępowaniu sądowoadministracyjnym także inny podmiot, poza skarżącym i organem administracji publicznej, z uwagi na posiadanie przez niego interesu prawnego. Taka regulacja stanowi ingerencję w prawa podmiotowe skarżącego, dlatego przed wydaniem postanowienia dopuszczającego kolejnego uczestnika do udziału w postępowaniu sądowym ważne jest zbadanie przez sąd, czy podmiot ten rzeczywiście legitymuje się interesem prawnym w rozpatrywanej sprawie. Z drugiej strony przepis ten jest wyrazem realizacji prawa do sądu, bowiem stwarza podmiotowi pominiętemu we wcześniejszym postępowaniu administracyjnym możliwość obrony przysługujących mu praw.

W przypadku gdy w toku rozpoznawania sprawy sądowoadministracyjnej zaistnieje potrzeba zawiadomienia o prowadzonym postępowaniu sądowym osoby, która dotychczas nie brała udziału w postępowaniu w charakterze strony, sąd może skorzystać z kompetencji do zawiadomienia jej o treści art. 33 § 2 p.p.s.a., a nawet odroczyć rozprawę na podstawie art. 110 p.p.s.a. Jednak w sytuacji gdy z akt sprawy będzie wynikało, że podmiot posiadający interes prawny został pominięty w postępowaniu administracyjnym, chociaż był stroną tego postępowania (np. brał udział w postępowaniu głównym, a nie uznano go już za stronę w postępowaniu nadzwyczajnym), to konieczne będzie odroczenie rozprawy po to, aby zawiadomić go o prowadzonym przed sądem postępowaniu i umożliwić mu złożenie wniosku w trybie art. 33 § 2 p.p.s.a. To od strony zawiadomionej zależy, czy wniosek w trybie art. 33

⁵⁶ Postanowienie NSA z 21 lutego 2012 r., sygn. akt II OZ 73/12, CBOSA.

§ 2 p.p.s.a. zostanie przez nią przedłożony, ale rolą sądu jest umożliwienie takiemu podmiotowi skorzystanie z przysługujących mu praw procesowych, aby w przyszłości nie było podstaw do kwestionowania wydanego orzeczenia sądowego w drodze stwierdzenia jego nieważności lub wznowienia postępowania. Nie można bowiem zapominać o przysługującym prawie do sądu i to nie tylko skarżącemu, ale również innej osobie posiadającej interes prawny w rozpatrywanej sprawie, która została pominięta przez organ administracji i w związku z tym nie jest obligatoryjnym uczestnikiem postępowania sądowo-administracyjnego na podstawie art. 33 § 1 p.p.s.a.

Wykaz literatury

- Adamiak B., Borkowski J., *Postępowanie administracyjne i sądowo-administracyjne*, LexisNexis, Warszawa 2007.
- Borkowski J., *Ustawy o dwuinstancyjnym sądownictwie administracyjnym*, cz. 2, „Monitor Prawniczy” 2003, nr 8.
- Całkiewicz D., *Interes prawny jako podstawa legitymacji procesowej strony w postępowaniu administracyjnym*, „Studia Prawnoustrojowe” 2011, nr 13.
- Chlebny J., *Sądowa kontrola administracji w świetle rekomendacji Rady Europy*, „Państwo i Prawo” 2005, nr 12.
- Chróścielewski W., *Strony i uczestnicy postępowania sądowo-administracyjnego*, „Państwo i Prawo” 2004, nr 9.
- Dauter B., Kabat A., Niezgódka-Medek M., *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*, 2024, Lex.
- Hauser R., Wierzbowski M. (red.), *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2019.
- Jakimowicz W., *Publiczne prawa podmiotowe*, Zakamycze, Kraków 2002.
- Kmiecik Z., *Ogólne zasady prawa i postępowania administracyjnego*, Wyd. Prawnicze, Warszawa 2000.
- Nędzarek A., *Znaczenie udziału organizacji społecznej w postępowaniu przed sądem administracyjnym w sprawach dotyczących interesów prawnych innych osób*, „Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego” 2014, nr 4.
- Piątek W., *Układ podmiotowy postępowania sądowo-administracyjnego. Glosa do postanowienia NSA z dnia 17 lutego 2016 r., II OZ 1270/15*, „Państwo i Prawo” 2017, nr 11.
- Przybysz P., *Prawo do sądu w sprawach administracyjnych*, [w:] E. Knosala, A. Matan, G. Łaszczyca (red.), *Prawo administracyjne w okresie transformacji ustrojowej*, Zakamycze, Kraków 1999.
- Tarno J.P., *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*, 2011, Lex.
- Woś T. (red.), *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*, 2016, Lex.
- Zieliński A., *Postępowanie przed NSA w świetle „prawa do sprawiedliwego procesu sądowego”*, „Państwo i Prawo” 1992, nr 7.
- Zieliński A., *Prawo do sądu a struktura sądownictwa*, „Państwo i Prawo” 2003, nr 4.
- Zimmermann J., *Konstrukcja interesu prawnego w sferze działań Naczelnego Sądu Administracyjnego*, [w:] H. Olszewski, B. Popowska (red.), *Gospodarka – administracja – samorząd*, Printer, Poznań 1997.

Zimmermann J., *Prawo do sądu w prawie administracyjnym*, „Ruch Prawniczy Ekonomiczny i Społeczny” 2006, z. 2.

Summary

An entity with a legal interest in participating in legal proceedings, as per Article 33(2) of the Act on Administrative Court Jurisdiction

Keyword: administrative law, participant in legal proceedings, right to a fair trial, legal interest, proceedings before administrative courts, postponement of the hearing, notification of a participant in legal proceedings.

In proceedings before administrative courts, other entities can participate, except for a party and the administrative authority. One such entity is a participant in legal proceedings, as per Article 33(2) of the Act on Proceedings before Administrative Courts. This participant did not take part in the administrative proceedings as a party, but has a legal interest in the case and requests to participate in the proceedings before the administrative court. This article mainly aims to examine the legal requirements for participating in legal proceedings under Article 33 § 2 of the Act on Proceedings before Administrative Courts, with a focus on administrative court jurisdiction. The author concludes that the participation of another entity in proceedings before administrative courts interferes with the rights of a party that has filed a complaint with the court. Conversely, this regulation guarantees entities with a legal interest the right to a fair trial in situations where they have been omitted from administrative proceedings. During an administrative court case, if it becomes necessary to notify a person who has not yet participated in the proceedings as a party, the court may notify that person of the content of Article 33 § 2 of the Act on Administrative Court Proceedings and postpone the hearing on the basis of Article 110 of the same Act.